



**УХВАЛА
ТРЕТЬОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стегніцького Андрія Мироновича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Цивільного процесуального кодексу України

Київ
25 лютого 2025 року
№ 22-3(П)/2025

Справа № 3-12/2025(22/25)

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Первомайський Олег Олексійович (голова засідання, доповідач),
Городовенко Віктор Валентинович,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання щодо відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стегніцького Андрія Мироновича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Цивільного процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Первомайського О.О. та дослідивши матеріали справи, Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Стегніцький А.М. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), окремі приписи пункту 1 частини другої статті 137,

абзац перший частини восьмої статті 141 Цивільного процесуального кодексу України (далі – Кодекс).

Згідно з частиною другою статті 137 Кодексу за результатами розгляду справи витрати на правничу допомогу адвоката підлягають розподілу між сторонами разом із іншими судовими витратами; для цілей розподілу судових витрат „розмір витрат на правничу допомогу адвоката, в тому числі гонорару адвоката за представництво в суді та іншу правничу допомогу, пов’язану зі справою, включаючи підготовку до її розгляду, збір доказів тощо, а також вартість послуг помічника адвоката визначаються згідно з умовами договору про надання правничої допомоги та на підставі відповідних доказів щодо обсягу наданих послуг і виконаних робіт та їх вартості, що сплачена або підлягає сплаті відповідною стороною або третьою особою“ (пункт 1).

Відповідно до абзацу першого частини восьмої статті 141 Кодексу „розмір витрат, які сторона сплатила або має сплатити у зв’язку з розглядом справи, встановлюється судом на підставі поданих сторонами доказів (договорів, рахунків тощо)“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Стегніцький А.М. у лютому 2024 року звернувся до Шевченківського районного суду міста Львова з позовом, у якому просив стягнути з Ціздина Ю.С. та Адвокатського бюро „Галань і партнери“ на його користь 50 000,00 грн як відшкодування моральної шкоди.

Шевченківський районний суд міста Львова рішенням від 30 травня 2024 року відмовив у задоволенні позовних вимог Стегніцького А.М., оскільки „матеріали справи не містять достатніх, належних та допустимих доказів на підтвердження обставин, на які посилається позивач у позовній заяві“.

Адвокат Ціздина Ю.С. подав до суду першої інстанції заяву про стягнення зі Стегніцького А.М. витрат на професійну правничу допомогу, понесених під час розгляду справи, у розмірі 8 500 грн.

Шевченківський районний суд міста Львова ухвалив додаткове рішення від 5 червня 2024 року, яким частково задовольнив заяву та стягнув зі Стегніцького А.М. на користь Ціздина Ю.С. судові витрати у розмірі 1 500 грн.

Львівський апеляційний суд постановою від 18 листопада 2024 року апеляційну скаргу Стегніцького А.М. на додаткове рішення Шевченківського районного суду міста Львова від 5 червня 2024 року залишив без задоволення, натомість апеляційну скаргу відповідача задовольнив частково, додаткове рішення Шевченківського районного суду міста Львова від 5 червня 2024 року змінив, визначивши суму стягнення 5 000 грн.

Мотивуючи свій висновок, суд апеляційної інстанції зазначив, що під час визначення «суми відшкодування суд має виходити з критерію реальності адвокатських витрат (встановлення їхньої дійсності та необхідності), а також критерію розумності їхнього розміру, виходячи з конкретних обставин справи та фінансового стану обох сторін <...>. Визначаючи такий розмір витрат на правову допомогу, суд апеляційної інстанції враховує предмет цього спору та враховує дійсність та необхідність наданих послуг, а саме подання відзиву на позов та необхідність участі у судових засіданнях. Виокремлення адвокатом „вивчення матеріалів судової справи та напрацювання правової позиції“ як самостійного виду адвокатської послуги є необґрунтованим».

Не погоджуючись із судовими рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Стегніцький А.М. оскаржив їх у касаційному порядку.

Верховний Суд у складі колегії суддів Другої судової палати Касаційного цивільного суду ухвалою від 5 грудня 2024 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Стегніцького А.М. на додаткове рішення Шевченківського районного суду міста Львова від 5 червня 2024 року та постанову Львівського апеляційного суду від 18 листопада 2024 року, оскільки „касаційна скарга та додані до неї матеріали не містять посилань на випадки передбачені пунктом 2 частини третьої статті 389 Кодексу, за наявності яких судові рішення в малозначній справі підлягає касаційному оскарженню“.

2.2. На думку автора клопотання, оспорювані приписи Кодексу не відповідають статтям 3, 8, 9, 24, 55, 64, 129 Конституції України «в частині, що дозволяє визначати витрати на правничу допомогу, які „підлягають сплаті“» (пункт 1 частини другої статті 137 Кодексу); «в частині, що стосується витрат, які сторона „має сплатити“» (абзац перший частини восьмої статті 141 Кодексу).

На підтвердження своєї позиції суб'єкт права на конституційну скаргу посилається на приписи Конституції України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, рішення Європейського суду з прав людини, Кодексу, а також на судові рішення у своїй справі.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Третя коллегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. За статтею 151¹ Основного Закону України Конституційний Суд України вирішує питання про відповідність Конституції України (конституційність) закону України за конституційною скаргою особи, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України суперечить Конституції України; конституційна скарга може бути подана в разі, якщо всі інші національні засоби юридичного захисту вичерпано.

Підстави і порядок звернення до Конституційного Суду України, процедура розгляду ним справ і виконання рішень Конституційного Суду України визначаються Конституцією України та законом (стаття 153 Конституції України).

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов

її відповідності вимогам, визначеним, зокрема, статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.2. Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що оспорювані приписи Кодексу „порушують принцип правової визначеності, гарантований статтею 8 Конституції України, оскільки не забезпечують чіткість у визначенні витрат, що підлягають сплаті, та їх обґрунтування“, а також „принцип рівності громадян перед законом і судом, закріплений статтею 24 Конституції України, адже надають нерівні можливості сторонам судового процесу у визначенні справедливих витрат на правову допомогу“.

Автор клопотання вказує, що „ці норми порушують право на доступ до правосуддя та судового захисту, гарантовані статтями 55 і 64 Конституції України, оскільки обмежують можливості осіб, зокрема осіб з інвалідністю, реалізувати своє право на ефективний судовий захист“. Стегніцький А.М. вважає, що вони „не відповідають засадам справедливості та рівності сторін у процесі, визначеним статтею 129 Конституції України, оскільки створюють перешкоди для забезпечення рівних прав у судовому процесі“.

3.3. Стегніцький А.М. уже звертався до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають Конституції України (є неконституційними), окремі приписи пункту 1 частини другої статті 137, абзац перший частини восьмої статті 141 Кодексу.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України ухвалою від 16 січня 2025 року № 10-3(II)/2025 відмовила у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стегніцького А.М. щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Кодексу на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги (пункт 1 резолютивної частини), мотивуючи тим, що суб'єкт права на конституційну скаргу „висловлює незгоду із судовими рішеннями у своїй справі

щодо відшкодування судових витрат, якими є витрати на професійну правничу допомогу, та власне хибне розуміння особливостей вирішення питань, пов'язаних із розподілом таких витрат. Однак це не є обґрунтуванням тверджень щодо невідповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Кодексу“ (підпункт 3.4 пункту 3 мотивувальної частини).

3.4. Суб'єкт права на конституційну скаргу твердить, що врахував „усі зауваження, котрі було описано в ухвалі Конституційного Суду від 16 січня 2025 року у справі № 3-217/2024(434/24)“.

Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України, ознайомившись із матеріалами справи, висновує, що відмінність між конституційною скаргою у справі № 3-217/2024(434/24) та у цій справі полягає лише у додатковому цитуванні автором клопотання окремих статей Конституції України та наведенні практики застосування Верховним Судом оспорюваних приписів Кодексу у різних справах під час розв'язання питань про відшкодування судових витрат на професійну правничу допомогу.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, Стегніцький А.М. твердить, що «оскільки доказів реальних витрат не було, то саме ці норми у тому контексті, що „підлягає сплаті відповідною стороною, або третьою особою“, „має сплатити“, дозволили винести рішення, котрим витрати на правову допомогу стягнути без відповідних на це підстав».

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу висловив незгоду із судовими рішеннями у його справі щодо зобов'язання оплати ним витрат на правничу допомогу та не обґрунтував, яким чином унаслідок застосування окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Кодексу порушено його права, визначені Конституцією України.

З огляду на наведене конституційна скарга Стегніцького А.М. не відповідає вимогам пункту 6 частини другої статті 55, частини першої статті 77 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у

відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Третя колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Стегніцького Андрія Мироновича щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих приписів пункту 1 частини другої статті 137, абзацу першого частини восьмої статті 141 Цивільного процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Третьої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.



**ТРЕТЯ КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**